

27.5.2010

PAIKALLISET RANKKASATEET TUHONNEET VILJELMIÄ – MITEN KÄY MAATALOUSTUKIEN?

Erittäin paikalliset rankkasateet, ukkoskuurot tms. ovat aiheuttaneet tuhoa viljelmille muuttamalla paikkakunnalla eri puolella Suomea. Asianmukaisesti kylvetyt tai istutetut viljelmät ovat Maaseutuvirastoon tulleiden tietojen mukaan saattaneet tuhoutua jopa kokonaan.

HUOMIOON OTETTAVIA ASIOITA*Uudelleenkylvö helpoin vaihtoehto tukien kannalta*

Jos keväällä perustettu viljelmiä tuhoutuu tai vaurioituu sääolojen vuoksi, tulisi ensisijaisesti pyrkiä **kylvämään uudelleen**. Viimeinen kylvö- tai istutuspäivä tukien saannin kannalta on **30.6.** (jotkin puutarhakasvit poikkeus). Kesäkuun puoleenväliin (**15.6.**) mennessä viljelijä voi muuttaa tukihakemuksen tietoja, esimerkiksi vaihtaa kasvulohkon kasvilajitietoa. Muutokset tehdään toimittamalla kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle **kylvöalojen muutosilmoitus**, lomake 117. Lomakkeen saa pyytämällä kunnasta tai Tiken lähettämöstä (p. 020 77 21242). Lomakkeen voi myös tulostaa internetistä osoitteista www.mavi.fi kohdasta lomakkeet tai <http://lomake.mmm.fi/>, tai toimittaa sähköisesti Vipu-palvelun kautta.

Kuntaan toimitetaan satovahinkoilmoitus

Kun kasvusto vahingoittuu, viljelijän tulee jättää satovahinkoilmoitus. Ilmoitus jätetään, vaikka satovahinkokorvausta ei haeta. Ilmoitus on tehtävä välittömästi vahingon ilmaannuttua kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Ilmoitus tehdään samalla lomakkeella kuin satovahinkokorvaushakemus (Mavin lomake 118). Kylvöajan puitteissa on pyrittävä kuitenkin tuhoutuneet lohkot kylvämään uudelleen, jolloin ennen 30.6. jätetty satovahinkoilmoitus/-korvaushakemus mitätöityy.

Täydentävissä ehdoissa perusvaatimuksia tukien saamiseksi

Useimpien tukien (myös tilatuen) vaatimuksena on **täydentävien ehtojen** noudattaminen tilalla. Viljelijän on pyrittävä korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottamiseen. Jos pellolta ei korjata satoa, pellon tuottamasta kasvustosta on tarvittaessa huolehdittava niin, että pellolle on myös seuraavana vuonna mahdollista perustaa kasvusto. Tilatuki voidaan maksaa, vaikka satoa ei korjattaisi, kunhan lohkon seuraavan vuoden kasvukunnosta huolehditaan. Useimmissa tuisissa on sadonkorjuuvelvoite. Erikoistuet, kuten sopimustuotantoon ja toimitettuihin kiloihin perustuvat tärkeysperunan tuki ja EU:n siementuotantotuki jäävät saamatta, jos satoa ei saada.

Avokesannoinnin mahdollisuus täydentävien ehtojen mukaan

Jos peltoa ei voi uudelleenkyllää ilman lyhytaikaisia kunnostustoimenpiteitä, lohko on mahdollista ilmoittaa avokesannoksi täydentävien ehtojen puitteissa tietyin edellytyksin. Lyhytaikaiset kunnostustoimenpiteet ovat mahdollisia, jos niille on selkeä tarve. Vain tällaisesta erityisestä syystä voidaan poiketa hoidetun viljelemättömän pellon kasvipeitteisyysvaatimuksesta. Avokesantoa tulisi välttää valtaojien ja vesistöjen varrella. Avokesannolle voidaan maksaa tilatuki ja luonnonhaittakorvaus (50 %:iin asti luonnonhaittakorvauskelpoisesta peltoalasta).

Tukimahdollisuudet ylivoimaisen esteen perusteella

Ylivoimaisen esteen soveltaminen EU-tuissa(tilatuki, luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki)

Jos poikkeuksellinen rankkasade on tuhonnut jo kylvetyn viljelmän, tulee viljelijän siis ensisijaisesti pyrkiä uusimaan kylvö, milloin se vain on mahdollista. Kannattaa kuitenkin varmistua siitä, ettei kylvöä yritetä tehdä liian märkään maahan, mikä voi aiheuttaa maan tiivistymistä.. Jos kylvetty tai istutettu pelto tuhoutuu niin, että rankkasateen seurauksena uudelleenkylvö ilman pellon pinnan perusteellista uudelleen muotoilua ei onnistu, viljelijä voi vedota ylivoimaiseen esteeseen. Ylivoimainen este ja poikkeuksellinen olosuhde voi olla esim. vakava luonnononnettomuus, joka koskee merkittävää osaa tilan maatalousmaasta. Jos ylivoimaista estettä sovelletaan, viljelijä säilyttää oikeudet viljelijätukiin.

Ylivoimaista estettä tällaisessa tilanteessa käytettäessä viljelijän tulee ilmoittaa asiasta kirjallisesti kuntaan. Hänen tulee myös esittää todisteet ylivoimaisista esteistä ja poikkeuksellisista olosuhteista 10 työpäivän kuluessa. Viljelijän tulee osoittaa, että alueen uusintakylvö ei ole mahdollista. Esim. siementen tai lannoitteiden huono saatavuus ei ole ylivoimainen este.

Satovahinkokorvauksen saamisen edellytyksiä

Satovahinkolain (1214/2000) perusteella ei voida aina korvata vahinkoja. Lain perusteella **voidaan poikkeuksellisen sääolon aiheuttamasta vahingosta maksaa** korvausta kasvavalle tai korjuuvaiheessa olevalle kasvustolle. Kasvit, joille korvausta voidaan maksaa, on rajoitettu valtioneuvoston asetuksella (297/2008). Korvaus edellyttää mm., että kasvulohkon laji on ilmoitettu tukihakemuksessa (tai 15.6. mennessä muutettu lomakkeella 117). Korvausta voidaan siis maksaa vain sille kasville ja sille käyttötarkoitukselle aiheutuneesta vahingosta, jonka viljelijä on ilmoittanut lomakkeella.

Mahdolliset satovahinkolain perusteella korvattavat vahingot arvioidaan mahdollisimman pian **korvaushakemuksen** (lomake 118) jättämisen jälkeen. Kylvös, joka ei ollut taimettunut ennen vahingon tapahtumista, ei voi saada satovahinkokorvausta. Jos kasvilajimuutosta ei tehdä tukihakemuksen jälkeen lomakkeella 117, vahinko voidaan arvioida uudelleen myöhemmin kasvukaudella, kun kylvöaika on umpeutunut. Jos lomakkeella 117 laji muutetaan, ei satovahinkokorvausta makseta aiemmin tuhoutuneelle ensimmäisen kylvöksen lajille. Jos lohko ilmoitetaan kesannoksi, luonnonhoitopelloksi tai viljelemättömäksi pelloksi lomakkeella 117, ei satovahinkokorvausta makseta. Poikkeuksellisen tulvan tai poikkeuksellisen runsaiden sateiden aiheuttaman märkyuden vuoksi kylvämättä jäämisestä voidaan tietyin edellytyksin maksaa satovahinkokorvausta. Tällaisessakin tilanteessa arviointi tehdään vasta kylvöajan jälkeen. Satovahinkojen mahdollinen korvaaminen on valtiontukea, jonka maksaminen edellyttää komission hyväksyntää.

MAHDOLLISIA VAIHTOEHTOJA

(lista ei ole tyhjentävä, vaan neuvonnallinen):

a) Kasvilaji säilyy vahingon jälkeen samana kuin tukihakemuksessa on ilmoitettu, eli kasvikoodia ei muuteta:

- Satovahinko arvioidaan loppukesästä lopullisesti. (Huom! Paikkakunnan tavanomaisen viljelytavan täytyminen arvioidaan korvauksen saannin kannalta tapauskohtaisesti.)

- Tilatuen, ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen voi saada, jos täydentäviä ehtoja noudatetaan. (Huom! Viljelijän on pyrittävä korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottamiseen.)

b) Kasvilaji muutetaan lomakkeella 117, ja lohko kylvetään tai istutetaan tällä lajilla:

- Satovahinkokorvausta ei makseta ensimmäisen kylvöksen lajille.
- Tuet katsotaan normaalisti uuden kylvön tai istutuksen mukaisesti.

c) Lohko ilmoitetaan kesannoksi tai luonnonhoitopelloksi. Jos lohko on kylvetty ennen vahinkoa, niin lohko kohtaisestiin muistiinpanoihin on kirjattava kesannolle tai luonnonhoitopellolle tehtyjen viljelytoimenpiteiden lisäksi myös alkuperäinen kasvi ja sen lannoitus sekä uusintakylvön syy. Täydentävien ehtojen mukaan avokesannointi on mahdollista, jos pellolla on tarve tehdä lyhytaikaisia kunnostustoimenpiteitä.

- Satovahinkokorvausta ei makseta.
- Tilatuen ja luonnonhaittakorvauksen (50 %:iin asti luonnonhaittakorvaukelpoisesta peltoalasta) saa, jos täydentäviä ehtoja noudatetaan.
- Ympäristötukea maksetaan vain luonnonhoitopelloille (15 %:iin asti ympäristötukikelpoisesta peltoalasta).

d) Lohko ilmoitetaan tilapäisesti viljelemättömäksi:

- Ei korvauksia eikä tukia.

Viljelijöiden, joilla on voimassa 2006 ympäristötukisitoumus, on noudatettava tavanomaista hyvää maatalouskäytäntöä.

Lisätietoja Mavista:

Pirjo Kuusela, p. 020 77 25663 (Satovahinkokorvaus)

Kati Törmä, p. 020 77 25744 (Tilatuki);

Lauri Juntti, p. 020 77 25681 (Ympäristötuki)

Maija Kyrö, p. 020 77 25664 (Luonnonhaittakorvaus);

Anna Schulman, p. 020 77 25739 (Täydentävät ehdot);

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@mavi.fi